

BRUNO BRUINS' BOEMERANG

Ooit een psychiatrische aandoening gehad? Dan is de kans negentig procent dat je nooit meer op je oude werkniveau bent teruggekeerd. Dat je nog steeds problemen hebt die je in een sociaal en emotioneel isolement duwen. Een belangrijke oorzaak zijn de bezuinigingen op de re-integratie van zieke werknemers. Dat zie je voor je: iemand die krom loopt met een hernia krijgt een aangepaste bureaustoel. Maar wat doe je met iemand die er prima uitziet, vrolijk en ad rem op zijn werk verschijnt – maar in stilte moeite heeft zich te concentreren, werkzaamheden te plannen of stomweg afspraken te onthouden? Onzichtbare problemen, niet minder reëel, maar wel veel meer taboe. Ga jij tegen je collega's zeggen dat je een halfjaar uit de running was omdat je stemmen hoorde in je hoofd?

Schokkend eigenlijk, dat nu pas voor het eerst onderzocht is hoe slecht het herstel van psychiatrische problemen in Nederland gaat. Hoogleraar Stynke Castelein en haar collega's volgden vijf jaar lang duizend ex-patiënten. De cijfers zijn rauw. Voor re-integratie op het werk is nauwelijks geld meer, zeggen Castelein en haar collega Knegtering. Daardoor zijn de levens van een kwart miljoen Nederlanders in het slop geraakt. In 2013 waren er naar schatting 281.000 mensen met een ernstige psychiatrische aandoening. Negentig procent van hen functioneert nog altijd beperkt.

Door overheidsbezuinigingen, grotendeels uitgevoerd door VVD-bestuurder Bruno Bruins. Hij was in 2012 de ideale man om de door de VVD bepleite bezuiniging van een half miljard euro op uitkerings- en re-integratieinstantie UWV uit te voeren. Want: loyaal en liberaal tot op het bot. Tot bij de presentatie van het laatste jaarverslag, begin 2017. Er moest in 2017 nog 45 miljoen en in 2018 nog 18 miljoen euro worden bezuinigd om de doelstelling te halen, maar zelfs bij Bruins begon er iets te knagen. Het UWV moest interen op de reserves om de kerntaken te kunnen blijven uitvoeren. In gewoon Nederlands: het UWV draait rode cijfers. De bezuiniging is te ver gegaan. In Bruno Bruinstaaf: 'Politiek haalbare en makkelijk te realiseren besparingen zijn niet meer voorhanden.'

De ironie wil dat Bruins het probleem dat hij zo loyaal heeft gecreëerd, nu politiek op zijn bord heeft. Hij is door zijn partij voor zijn UWV-klus beloond met een ministerschap-zonder-portefeuille. Op de post Medische Zorg (met speciale aandacht voor arbeidsmarktbeleid en gezondheidsbescherming). Hij krijgt de boemerang van de partijdoctrine, die hij trouw heeft uitgevoerd, als minister vol in het gezicht. Los het nu dan ook maar op.

RIEN VAN DEN BERG

NL

RIEN VAN DEN BERG nd.nl/wetenschap BEELD RUG

Herstel na psychose slaagt maar zelden

► GRONINGEN

Mensen die geconfronteerd werden met een ernstige psychiatrische aandoening, keren zelden op hun oude niveau terug in de samenleving.

Dat blijkt uit onderzoek van Stynke Castelein, hoogleraar herstelbevordering van ernstige psychische aandoeningen aan de Rijksuniversiteit Groningen, waar dagblad *Trouw* over schrijft. Negen van de tien mensen die psychiatrische hulp nodig hadden, bijvoorbeeld na een psychose, hebben daarna nog jarenlang moeite bij het runnen van het huishouden, de persoonlijke verzorging of het onderhouden van sociale contacten. Ook op het werk hebben ze het lastig. Casteleins collega Rikus Knegtering, psychiater bij GGZ Lentis in Groningen, illustreert tegenover het *Nederlands Dagblad* hoe schrijnend het probleem is: we hebben in Nederland zo ongeveer de beste zorg ter wereld voor deze patiëntengroep. We kunnen psychoses steeds beter behandelen. Maar we komen erachter dat we dan de koorts bestrijden, en vaak nog niet de onderliggende problematiek.' Castelein legt de vinger bij de relatieve onzichtbaarheid van psychische problemen. 'Patiënten hebben vaak cognitieve problemen die je niet aan de buitenkant ziet, die hun aandachtsspanne, geheugen en plan-

ningsvermogen beïnvloeden. Anders dan bij de werknemer met een hernia of handicap, die direct een aangepaste bureaustoel krijgt, wordt daar vaak geen rekening mee gehouden.'

koken voor gezelschap

Knegtering zegt dat een mooie psychologische test het koken voor een gezelschap is. 'Dan moet je plannen, structureren en ondertussen nog sociaal doen ook. Dat lukt vaak niet. Onder de psychose blijkt een geniepige handicap te zitten. Het echte punt is vaak een gebrek aan probleemoplossend vermogen.'

Castelein vindt de uitkomst schokkend, zegt ze in *Trouw*. 'Dat het zo erg is, was niet of nauwelijks bekend.' Zij is de eerste hoogleraar in Nederland die gespecialiseerd is in het herstel van psychiatrische patiënten. Ze onderzocht vijf jaar lang een groep van duizend mensen die in het verleden een psychotische stoornis hadden. De vragenlijsten die deze voormalige patiënten invulden, leverden het beeld op van een 'groot maatschappelijk probleem', aldus Castelein. 'Het helpt niet dat er flink bezuinigd is op voorzieningen om psychiatrisch patiënten te begeleiden bij terugkeer in de maatschappij. Vooral voor de begeleiding van deze groep op de werkvloer is amper budget.'

Knegtering beaamt dat. Hij wijst op het desastreuze effect van de veranderde financiering van de zorg in de afgelopen jaren. 'Deze mensen zijn echt niet kansloos voor de werkvloer. In een overzichtelijke baan kunnen ze goed functioneren. Dat de sociale werkplaatsen zijn wegbezuinigd, is voor deze groep echt dramatisch.' Bovendien leidt de Wet op de maatschappelijke ondersteuning (WMO) ertoe dat het probleem op het bordje van de gemeenten is gelegd, aldus Knegtering. 'Die moeten het doen met de helft van het oorspronkelijke budget – en ze geven aan dat ze nauwelijks over de vereiste expertise beschikken om deze mensen te begeleiden.'

Volgens Castelein dreigt voor veel patiënten een sociaal en emotioneel isolement. <

Stynke Castelein